

Svastika proti krížu

Grzegorz Kucharczyk

1. septembra 2020 ✚ *História*

Národná socialistická ideológia sa často prezentuje ako ideológia „krajnej pravice“, niekedy sa dokonca tvrdí, že nacistický program vyrástol z kresťanského kultúrneho dedičstva, ktorého charakteristickou črtou bol antisemitizmus. Všetky tieto tvrdenia sú však mystifikáciou bez historického základu. Nacistický národný socializmus bol spolu s komunizmom v skutočnosti najväčším nepriateľom kresťanstva v Európe. A toto nepriateľstvo znamenalo pre milióny kresťanov mučenícku smrť!

Všetci životopisci Adolfa Hitlera sa zhodujú, že budúci vodca Tretej ríše, hoci sa narodil v katolíckej rodine, počas školského obdobia Cirkev natrvalo opustil. Táto strata viery sa prejavila predovšetkým tým, že ju prestal praktizovať. Podľa rakúskej historičky skúmajúcej viedenské roky Hitlera (t. j. pred rokom 1914), mladý Adolf, keď žil v hlavnom meste Rakúsko-Uhorska, nikdy nechodil do kostola, vôbec sviatostne nežil. Vodca Tretej ríše v roku 1942 priznal: *Keď som mal trinásť, štrnásť, pätnásť rokov, už som neveril v nič, ba ani moji spolužiaci už neverili v takzvané sväté prijímanie, samozrejme, s výnimkou pár hlupákov! A už v tomto období mi bolo jasné, že to všetko treba vyhodiť do vzduchu!*

Okultizmus, gnóza, nacionálny socializmus

Keď Hitler odhodil znenávidené kresťanstvo, svoje roky mladosti (formácie) venoval štúdiu spisov rakúskych „ariozofov“ z prelomu 19. a 20. storočia spájajúcich pangermanskú politickú mytológiu s okultizmom (teozofiou) a s gnózou. V spisoch takých umelcov ako bol Guido von List alebo Jörg Lanz von Liebenfels (cistercián vyhodený z rehole kvôli homosexualite), ktorý svojimi fantastickými fabuláciami veľmi pripomína Dana Browna – mladý Hitler čítal o starej ariánsko-nemeckej civilizácii, ktorú zničila hlavne Katolícka cirkev evanjelizáciou Nemecka; o veľkom Wotanovom náboženstve, ktoré svoje tajomstvá uchováva v rúnových znakoch (okrem iného vo svastike). Nič však nie je stratené – argumentovali tvorcovia okultnej verzie rasizmu. Najprv sa treba vysporiadať s prvým nepriateľom árijskej civilizácie, čiže s katolicizmom, potom s tzv. „nižšími rasami“ (Liebenfels napríklad odporúčal upaľovať ich *ako obeť Bohu*). Týmto spôsobom bude možný návrat k „árijskej morálke“ vrátane „árijskej sexuálnej morálky“. Liebenfels, ktorému bola táto téma *obzvlášť* blízka, odporúčal okrem iného vytvorenie špeciálnych eugenických kláštorov, v ktorých by „árijskí chovní samci“ zabezpečovali zachovanie čistoty árijskej krvi.

Po roku 1933 sa tieto šialené nápady bláznivých autorov stali oficiálnou politikou nacistického Nemecka. Himmler – veliteľ SS – sa dokonca pod záštitou SS pokúsil realizovať Liebenfelsove myšlienky vo forme tzv. SS. *Lebensborn* (árijský „zdroj života“, inými slovami domy radosti pre rasovo vybraných dôstojníkov SS). Reichsführer v elite Tretej ríše patril k ľuďom, ktorých zvlášť fascinoval okultizmus, gnóza (z nej vyplynula celá koncepcia SS ako „vybranej elity“) a filozofie Ďalekého východu (nie náhodou Himmler organizoval výpravy do Tibetu, aby spoznal „dedičstvo dalajlámových myšlienok“).

Kulturkampf a nordické euronáboženstvo

Svoje vzory boja proti katolicizmu hľadali vodcovia NSDAP aj v blízkej minulosti Nemecka – v Bismarckovom Kulturkampfe. Zároveň vyhlasovali, že v boji s Cirkvou budú ešte efektívnejší ako „železný kancelár“. Zo správ Hermanna Rauschninga – jedného z Hitlerových blízkych spolupracovníkov – vieme, že vodca Tretej ríše vytýkal Bismarskovi, že s katolicizmom sa pokúšal vysporiadať *pomocou paragrafov a pruského strážnika*. A ako hovoril svojim spolupracovníkom, aby sa mu *človek dostal pod kožu*, bolo treba predovšetkým používať *výsmech a vyvolávať v ľudoch a v mládeži voči nemu zhnusenie*.

Nepriateľstvo voči kresťanstvu prejavoval aj Alfred Rosenberg, hlavný ideológ národného socializmu (spolu s Hitlerom). Jeho kniha *Mýtus 20. storočia*, spolu s Hitlerovým *Mein Kampfom*, bola pre všetkých členov NSDAP povinným čítaním a po roku 1933 sa stala jednou z ideologických referencií „Tisícročnej ríše“.

Rosenberg na stránkach svojej knihy písal: Cirkvi všetkých denominácií učili: Viera formuje človeka ... Nordicko-európske náboženstvo – vedome či nevedome – hlása: to človek utvára svoju vieru, alebo presnejšie povedané: človek určuje druh a obsah viery, ktorú vyznáva. Hlavný ideológ národného socializmu hlásal potrebu vytvorenia „ľudovej cirkvi“ (Volkskirche) v Nemecku, ktorá mala predovšetkým chrániť česť národa a nemeckého kresťanstva. Rosenberg svojsky interpretoval aj osobu Ježiša: Ježiš sa nám dnes javí ako majster, ktorý vedel, čo chce (...) Pre germánske národy je dôležitý jeho život, nie jeho smrť, ktorú glorifikujú alpské a stredomorské rasy.

Alfred Rosenberg

zdroj: wikimedia commons

Radikálny antropocentrizmus, fascinácia okultizmom a gnózou, požiadavka „ľudovej cirkvi“ – to všetko akosi zblízuje národný socializmus s moderným *New Age*, postmodernistickým myšlienkovým chaosom súčasných „opravárov“ Cirkvi, pretože podobne ako Volkskirche znie aj požiadavka súčasných „reformátorov“ v Rakúsku: *Wir sind die Kirche – My [ľud] sme Cirkev*.

Katolícka Cirkev hovorí: NIE!

V roku 1934 bola Rosenbergova kniha v Cirkvi zaradená na *Index zakázaných kníh*. Cirkev v Nemecku ešte pred rokom 1933 poukazovala na protikresťanskú tvár nacistického hnutia. V pastoračnom liste bavorských biskupov z roku 1931 stojí: *Národný socializmus vo svojom kultúrnom programe obsahuje herézy, pretože buď odmieta, alebo nesprávne vykladá dôležité doktríny katolíckej viery a podľa vyhlásení jeho vodcov chce nahradiť kresťanskú vieru nejakým novým ponímaním sveta. Vedenie národného socializmu stavia rasu nad náboženstvo. Odmieta zjavenie Starého zákona a dokonca aj Mojžišovo Desatoro. (...) Podľa bodu 24 programu národného socializmu by sa kresťanské morálne právo, ktoré je predsa večne platné, malo*

prispôbiť morálnemu sentimentu nemeckej rasy. (...) Súdiac podľa vystúpení [národnosocialistickej] strany a jej šéfov možno konštatovať, že to, čo národný socializmus nazýva kresťanstvom, určite nepochádza od Krista.

Podobné vyjadrenia nachádzame v oficiálnych vyhláseniach nemeckého episkopátu aj po roku 1933. V júni 1934 nemeckí biskupi varovali veriacich pred *súčasnými pohanmi*, ktorí *žiadajú inú, národnú nemeckú cirkev so samostatnou – ako hovoria – náukou a morálkou, a namiesto posvätnej liturgie jedinej a univerzálnej Cirkvi, chcú zavádzať umelo kriesené dávne pohanské rituály*. O dva roky neskôr, v ďalšom pastoračnom liste, nemeckí biskupi konštatovali, že *oblasť pôsobenia kresťanstva a Cirkvi sa neustále zužuje, až nakoniec [Cirkev] zostane úplne uzavretá medzi múrmi chrámu*.

Novopohania v akcii

Slová nemeckých biskupov týmto spôsobom komentovali nacistickú politiku systematickej likvidácie katolíckych spoločenských organizácií vedenú v rokoch 1933 – 1939 (najmä mládežníckych organizácií – v roku 1936 bol oficiálne zavedený monopol Hitlerjugendu na „národnú výchovu“, čo znamenalo likvidáciu všetkých katolíckych škôl), Katolíckej akcie a katolíckej tlače v Nemecku. To všetko sa dialo napriek konkordátu, ktorý bol v júli 1934 uzavretý medzi Nemeckom a Vatikánom. Konkordát slúžil Hitlerovi iba ako taktický ústup pri konsolidácii moci. Po vysporiadaní sa s vnútrostraníckou opozíciou („noc dlhých nožov“) i s ďalšími politickými protivníkmi, začal realizovať svoju vlastnú verziu Kulturkampfu.

Ako dôverne prezradil v úzkom okruhu najbližších spolupracovníkov, nemal v úmysle obmedziť sa iba na represívne opatrenia. Približne od roku 1935 nacistická tlač v Nemecku neprestávala viesť kampane očierňujúce katolícke duchovenstvo. Vulgárny antisemitizmus sa spájal s rovnako brutálnym antikatalizmom (kňazi boli obviňovaní zo všetkého zlého: od nemravnosti po obchodovanie s devízami). V boľševickom Rusku túto úlohu plnil časopis „Bezbožník“. V Tretej ríši bol jeho náprotivkom „Der Stürmer“, ktorý vulgárnym spôsobom karikuroval Židov aj katolíckych kňazov. Tón a frekvencia útokov na katolíkov v nacistickej tlači sa radikálne zostrili po roku 1937, keď bola zverejnená encyklika Pia XI. *Mit Brennender Sorge* (S úzkostlivou starosťou), ktorá ako celok odsúdila národný socializmus. Rozširovanie encykliky v Nemecku štátne orgány oficiálne zakázali.

Odsúdenie národného socializmu

Svätá stolica ani predtým neskrývala svoj negatívny postoj k ideológii NSDAP. V máji 1935 Pius XI. na audiencii nemeckých pútnikov vyhlásil, že: *vyvíja sa maximálna snaha, aby v Nemecku bol zničený kresťanský a katolícky život. (...) Za pomocou tzv. „pozitívneho kresťanstva“ je vyvíjané úsilie odkresťančiť Nemecko a vrátiť ho do barbarského pohanstva*. O tri roky neskôr, počas Hitlerovej návštevy u Mussoliniho, pápež opustil Rím a odišiel do Castel Gandolfa, kde sa vyjadril aj k rozvešiovaniu hákových krížov po Ríme pri príležitosti tejto návštevy: *Tu, v Ríme, sa bez akejkoľvek potreby vystavuje iný kríž, ktorý nie je Kristovým krížom. Z toho je nám jasné, koľko sa treba modliť, modliť, modliť...* Ešte vo svojom poslednom vianočnom posolstve adresovanom svetu (24. decembra 1938) hovoril o kríži, ktorý je *nepriateľský voči Kristovmu krížu*.

zdroj: Flickr

Celkové odsúdenie národnosocialistickej ideológie sa nachádza v spomínanej encyklike Pia XI.

Mit Brennender Sorge adresovanej v roku 1937 Cirkvi v Nemecku (ako každá encyklika, aj táto mala charakter univerzálneho magistéria). Pápež Pius XI. v nej opäť odmietol rasizmus a taktiež tzv.

Führerprinzip – čiže takmer božský kult vzdávaný Führerovi. Pius XI. písal: *Kto rasu alebo národ, alebo štát, alebo štátnu formu, alebo nositeľov štátnej moci, alebo iné hodnoty spoločenského života – ktoré v rámci pozemského poriadku zaujímajú dôležité a ctihodné postavenie – vytrháva z ich pozemskej hodnotovej stupnice a robí z nich najvyššiu normu všetkých ostatných, aj náboženských hodnôt a modloslužobnícky ich zbožňuje, ten prevracia a falšuje Bohom vytvorený a Bohom ustanovený poriadok. Taký človek má ďaleko k pravej viere v Boha a k chápaniu života, ktoré by bolo v súlade s touto vierou.*

Encyklika *Mit Brennender Sorge* taktiež odmietla zásadu právneho pozitivizmu, čiže zásadu nadradenosti ľudských zákonov nad večnými normami prirodzeného zákona. Princíp, ktorý sa v podmienkach nacionálnej socialistickej Tretej ríše prejavil v takých zvrátenostiach ako Norimberské zákony – z právneho hľadiska legálne schválených nemeckým parlamentom, ale pošliapávajúcich prirodzený zákon a neodňateľnú ľudskú dôstojnosť. V encyklike Pia XI. odsudzujúcej nacizmus čítame: *Ako Božie slnko svieti nad všetkým, čo má ľudskú tvár, tak ani jeho zákon nepozná nijaké prednostné práva ani výnimky. (...) Pretože je jediným Stvoriteľom, má právo požadovať poslušnosť od jednotlivcov i od všetkých druhov spoločností. Toto právo na poslušnosť sa vzťahuje na všetky oblasti života, v ktorých mravné otázky vyžadujú porovnanie s Božím zákonom, a teda aj zaradenie premenlivých ľudských príkazov do sústavy nepremenlivých Božích príkazov.* Na inom mieste – odmietajúc tézu, že to, čo je dobré pre „Tisícročnú ríšu“, je aj morálne správne, pápež dodáva: *Človek ako osoba má práva, ktoré mu dal Boh, a tie musia byť chránené pred akýmkoľvek útokmi zo strany spoločnosti, ktorá by ich chcela popierať, zničiť alebo ignorovať.*

Konečné riešenie katolíckej otázky

V roku 1937 – po uverejnení encykliky – gestapo v jednej svojej správe jednoducho uviedlo: Medzi národnosocialistickým štátom a Katolíckou cirkvou už nemôže byť mier. Požiadavky Cirkvi, ktorých charakter je totalitný [sic!], predstavujú výzvu pre štátne orgány. Orgány Tretej ríše sa s touto „výzvou“ vyrovnali pre nich charakteristickým spôsobom. Odhaduje sa, že počas druhej svetovej vojny v Nemecku, Rakúsku a na okupovaných územiach národní socialisti zavraždili asi štyritisíc katolíckych kňazov. Nacistické úrady mali taktiež presný plán, čo urobiť s Katolíckou cirkvou po víťaznom zakončení vojny. Hitlerova pravá ruka, Reichsleiter Martin Bormann všetkým gauleiterom (vedúcim predstaviteľom

regionálnych organizácií NSDAP) 9. júna 1941, napísal: *Každý vplyv, ktorý narúša Führerovo vedenie národa prostredníctvom NSDAP alebo ho poškodzuje, musí byť zmarený. V čoraz väčšej miere treba ľudí odvracať od cirkví a ich orgánov, pastierov. (...) Nikde netreba dovoliť, aby cirkvi mohli ovplyvňovať smerovanie národa. Treba ju úplne a definitívne zničiť.*

Poľskí mučeníci

Miesto, kde bolo toto „ničenie“ Cirkvi obzvlášť nemilosrdné, bolo Nemeckom okupované Poľsko. V tejto súvislosti je najznámejšou, hoci zďaleka nie jedinou osobou sv. Maximilián Kolbe. Počas púte do vlasti v roku 1999 Ján Pavol II. vo Varšave blahorečil 108 poľských mučeníkov, ktorí za druhej svetovej vojny zahynuli rukami Nemcov. Medzi povýšenými na oltár bolo mnoho kňazov a biskupov. Celkovo nacisti počas druhej svetovej vojny **zavraždili okolo dvetisíc poľských kňazov a vyše dvesto mníšok.**

Veliteľ SS a policajný veliteľ v Poznani vysvetlili motívy nemeckých orgánov pri zatváraní takmer všetkých kostolov a hromadnom zatýkaní kňazov nasledovne: *Zatvorenie poľských kostolov a internovanie poľského duchovenstva bolo ranou poľskému spoločenstvu a duchu odporu.* Artur Greiser – vedúci okupačného úradu vo Veľkom Poľsku – v roku 1942 povedal: *Z histórie viete, že poľské duchovenstvo bolo vždy bojovníkom najťažšieho kalibru národnostného boja proti nemeckému národu. Bol to neodpušiteľný hriech bývalej pruskej administratívy i pruskej vlády, že nielenže nezamedzila aktivitu poľského katolíckeho kléru, ale práve naopak, dala mu ešte do ruky aj zbraň proti nám (...). Tento klérus bol dovedy neutrálny, kým nešlo o čosi protinemecké.*

Za zmienku stojí, že vyššie uvedené vyhladzovanie katolíckych duchovných Nemcami bolo sprevádzané prejavmi nenávisť a pohrdania katolicizmom ako takým. To vysvetľuje, prečo bol napríklad zničený pomník Božského Srdca v Poznani, či skutočnosťou, že na najväčšie vlny zatýkania poľských kňazov boli volené dátumy spojené s mariánskym kultom (15. augusta – Nanebovzatie Panny Márie, 26. augusta – sviatok Panny Márie Čenstochovskej), 7. októbra – Matky Božej Ružencovej).

© **Všetky práva vyhradené. Článok bol prebraný z partnerského webu PCH24.**

URL adresa článku: <https://christianitas.sk/svastika-proti-krizu/>